

Warszawa, dnia 25 maja 2020 r.

Pan
Mirosław Wróblewski
Dyrektor Zespołu Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
- za pośrednictwem platformy ePUAP –

Szanowny Panie Dyrektorze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 20 maja 2020 r., znak: VII.600.14.2020.MM, w którym zwrócono się z prośbą o zajęcie stanowiska „w kwestii dotyczącej organizacji pracy zebrań wiejskich, w związku z obowiązującym zakazem organizacji imprez, spotkań i zebrań niezależnie od ich rodzaju wyrażonym w §13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 878)” – Departament Administracji Publicznej MSWiA, zgodnie z właściwością, uprzejmie informuje.

Podstawowe zasady organizacji i funkcjonowania sołectw określa art. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.), zgodnie z którym w gminie mogą być tworzone jednostki pomocnicze, w tym sołectwa, dzielnice, osiedla. Jednostką pomocniczą może być utworzone na terenie gminy miasto. Kompetencję do utworzenia – w drodze uchwały po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy – jednostki pomocniczej posiada rada gminy. Zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia tych jednostek powinien określać statut gminy.

Jednostki pomocnicze gminy mają własne statuty (odrębne od statutu gminy) określające organizację i zakres działania tych jednostek (art. 35 ww. ustawy), a także własne władze uchwałodawcze i wykonawcze (art. 36 i 37 ww. ustawy). W sołectwach, których ustroj oparto na zasadach demokracji bezpośredniej - organem uchwałodawczym jest zebranie wiejskie, a wykonawczym sołtys (vide: art. 36 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym - Organizację i zakres działania jednostki pomocniczej (w tym sołectwa) określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. To co bezwzględnie musi być uregulowane w statucie sołectwa wynika z przepisów art. 35 ust. 3 ww. ustawy (nazwa i obszar jednostki pomocniczej, zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej, organizację i zadania jednostki pomocniczej, zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji, zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej).

Mając na względzie powyższe warto zaznaczyć, że o ile utworzenie jednostki pomocniczej na podstawie ustawy o samorządzie gminnym ma charakter fakultatywny i mieści się w sferze swobody rady gminy, to ustalając statut jednostki pomocniczej jest ona związana przepisami ww. ustawy. Dlatego też wszelkie kwestie dotyczące „funkcjonowania” danej jednostki pomocniczej powinny zostać uregulowane w jej statucie, który jest aktem prawa miejscowego o zasięgu terytorialnym obejmującym tylko obszar danej jednostki pomocniczej.

Ustosunkowując się bezpośrednio do zagadnienia podniesionego w ww. wystąpieniu należy wyjaśnić, że w związku z sytuacją wywołaną zagrożeniem koronawirusem do obowiązujących przepisów prawnych zostały wprowadzone nowe rozwiązania, regulujące kwestie zdalnego obradowania i podejmowania rozstrzygnięć przez m.in.: organy kolegialne funkcjonujące w strukturach jednostek samorządu terytorialnego. Tego typu rozwiązania zostały wprowadzone na gruncie przepisów ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568 z późn. zm.).

I tak, stosownie do postanowień art. 15zzx ust. 1 ww. ustawy, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego oraz działające kolegialnie organy: wykonawcze w jednostkach samorządu terytorialnego, w związkach jednostek samorządu terytorialnego, w związku metropolitalnym, w regionalnych izbach obrachunkowych, samorządowych kolegiach odwoławczych oraz w organach pomocniczych jednostek samorządu terytorialnego mogą zwoływać i odbywać obrady, sesje, posiedzenia, zgromadzenia lub inne formy działania właściwe dla tych organów, a także podejmować rozstrzygnięcia, w tym uchwały, z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość lub korespondencyjnie (zdalny tryb obradowania). Obradowanie w zdalnym trybie zarządza osoba uprawniona do przewodniczenia danemu organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz innemu organowi działającemu kolegialnie (vide ust. 2). Jednocześnie, ustawodawca przesądza, że przepisy art. 15zzx ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do kolegialnych organów wewnętrznych, takich jak komisje oraz zespoły, działających w organach stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz organach działających kolegialnie (vide ust. 3).

W kontekście powyższego, należy zatem zauważyć, że kwestia zwołania oraz organizacji zebrania wiejskiego w trybie zdalnym (z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość lub korespondencyjnie) pozostaje – w zależności od obowiązujących zapisów w statutach sołectw - w gestii sołtysa, rady sołectkiej lub organów samorządu gminnego (rady gminy, wójta).

Przedstawione powyżej przepisy mają szczególny charakter i są bezpośrednio lub pośrednio związane z zaistnieniem ogólnoświatowej pandemii i jej pogłębiających się skutków (zarówno społecznych, jak i gospodarczych). Podkreślenia także wymaga, iż powyższe normy podlegają stałej ewaluacji i są na bieżąco modyfikowane celem dostosowania do zmieniających się warunków epidemicznych.

Z poważaniem,

Szymon Wróbel

Zastępca Dyrektora

Departamentu Administracji Publicznej MSWiA

*/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym
przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu/*